

ДРАГИЊА АДАМОВИЋ

ЗЕМЉА
ЛУГ ДО НЕБА

СВЕТЛОСТ

ОКВИР И ВИЊЕТА НА КОРИЦАМА: *ОБЈАВЉЕНИЈЕ*
О ПОЧЕТКУ РАДА ШТАМПАРИЈЕ У КРАГУЈЕВЦУ
1. ЈАНУАРА 1834. ГОДИНЕ

Драгиња Адамовић
ЗЕМЉА ЛУГ ДО НЕБА

Крагујевац, 1977.

ЗАВИЧАЈНИ ПЕСНИЦИ

2

Уредник
СЛОБОДАН ПАВИЋЕВИЋ

4

Драгиња Адамовић

ЗЕМЉА ЛУГ ДО НЕБА

Криве теразије

I

Ни свемир у рађању
Ни цвет у заласку
Од покрета прапочетног
До дана данашњег
Не изменише земљину повест
На обалама
Знамен вечности
Док се разлистава
Из сатрунуле биљке
Попут њених прстију
На воденом трупцу
Зрна млечног
Под којим мртваци
Срчу гараво брашно
Док са других обала
Осмесима блескају

II

Кад ноћ капке на земљу спусти
У висинама кричи птица
На танким мостовима згуснути облици
Равнају корак по такту времена

III

Простре се тишина
Којом застрепи
Умор рођених
У чије очи већ слећу
Гласови леденог ветра
И тајно трају
У сату бесконачности

IV

Ево оних
Што на обали зелене воде
Саградише кућу промајну
Жив да не заноћи
Мртав да не задани
Сенком пређашњом
И упре руком у врхове оштрих стена

V

Нема тамо ни бедема
Ни понора
Ни љуте узвишице
На којој би се осушиле хаљине
Слуга белих зеница

Чувар нечије могућности
Зналац тајни не доводи себе у недоумицу
Нити одмерава ноћи
Те ноћи у којима пада киша
А земља мирише на барут
Црвени коњаници
Река у диму
Њене пешчане хаљине
И то памћење старије
Од ноћи

VI

Топот пламених копита
Померају се брда
Ужаснута лица
По путу мртве војске се крећу
Пред собом носе испрану лобању
Из лобање
Побеђене очи гледају

VII

Са ума сишли умници
Оглувео град
У самом живљењу
Град по кривим теразијама
По обешенима на тргу
По броју одрубљених глава
По старом стаблу
По птици у простору времена
Оглувео град
Од буке
Од земље уземљених
Од ноћи

VIII

Отишли су
Оставили заробљене ноћи
Паук на зиду
У прозору храстова шума
Руке у гранама
Тела међу стаблима
Мрежа се пробуди
На поду хаљина смрти
И маска
Једног од дванаест
Црних коњаника

IX

Иза пет зидова
Сигурности
Бели коњи таласа
Вуку кочију смрти
Преко кровова
На тргу једно тело
Покривено корама
Претвара се у фонтану
Срце сфинге корача
Степеницама песме
Ослоњени камен
Страхом се уразумљује
До неспојивих
Страна супротности

X

Згрчена птица лежи на челу сунца
Склопљених очију гледа сузу
Која се разлистава
Не знајући умире ли или се рађа
Суза светли непознатим сјајем
Који сву прошлост
Баца у засенак
Не марећи што је срце памти
Свом ширином
Која се у бескрај утапа

XI

Смена је
У великој пари
За кључем воде
Сам један плива
Други стоји испред десет капија
И не види
Своја шута стопала

XII

Овде под свакиm каменом
Мртавц лежи
Жив живом не верује
Овде су шуме густе
Из сваког прободеног срца
По једно стабло ниче
Овде су реке дубоке
Ветрови брзи
Бели су само високи
Снегови под којима
Труну траве
Овде смрт само каменом
Нациви
А сваки камен нечија је тајна
Преко које се не може
Земљаним лицем
Пред њом се у времену смрти
Крсти времену љубави
А време љубави јесте
Време смрти у времену рађања

Земља луг до неба

ПРВИ ВЕСЛАЧ:

Откако идеш за мном
Гора се у трубу прометнула
Под кором земље клати се звоно
Два срца ће заратити – војска мала
А море шуми од покрета њеног
Мрзим себе што ме зора и овога пута обманула
Веровао сам да си невин док ти
Покриваше лице
У рађању дана видео сам
Своје мисли у зубима вука
Сада под сунцем с тобом ми ваља укрстити зубе
Око оком мора пасти;
Тигра си пробудио у мени

ДРУГИ ВЕСЛАЧ:

Нисам вук од твог веровања
Ни невиник од твојих речи
Уплашио си се да ти стопе крадем
А мене сличност нека к теби гони
Да смо од рођења птице
Морска болест за нас не би била страх
Сви смо бескрајни у песку
Весла су твоја колико и моја
Само занос није исти

ПРВИ ВЕСЛАЧ:

Весло моје заменићу муњом
Испред грома
Земља је збориште отпадника
Покривено сувим грањем
Трулог стабла
Заурлаће чопор пред кланицом
И побећи испред свих стража
Пробуђен у пећинама своје смрти
Где нема лажних богова
Ни глачаних постоља

ДРУГИ ВЕСЛАЧ:

Нисам весло
Већ стабло громом пробуђено
А земља је пут до неба
Ја који стојим пред тобом
Био сам већ мртав
Једог јутра сам се пробудио
Испод биљке
Њених десет је играло на мом челу
Белом пламену
Ћутао сам не одајући глас живота
Све док пламен није запретио очима
Због њих хтео сам крикнути
Стравом свих мртваца
Али глас се угушио у диму

Касније речи су грунуле
Као лава из запаљеног грла земље
Свет речи
Једне су узлетеле
Друге се изгубиле
А неке остале у сећању
Понављао сам их
Смилујте се сестре врућице
Преко ових дланова воском покапаних
И смрт је склизнула преко мојих капака

ПРВИ ВЕСЛАЧ:

Прошао сам кроз свих девет обруча
И из самог пакла прокапао
Кроз прогорели точак земље
Непромењен
У овај исти свет који упорно
Доказује да је пакао доле
А ми горе

ДРУГИ ВЕСЛАЧ:

Боље да си тада у празно слетео
Био би спокојнији
Изнад наших глава окачених
На зиду два пакла

ПРВИ ВЕСЛАЧ:

Беле даљине измичу у самом дохвату
Ова кула од два полукруга
Сасекла ми лудост у темену
Пре него што упитам
Ко то скривеном руком учини корак први
И зна ли он за то?
Силазио сам у најдубљи кутак
Гледајући како капље сасечена лоза
И нестаје у вртлозима
Да би легла у средиште
Земље

Иза

СОБОМ РАСПЕТА

Живот је пут којим стигох
Да усним
Златне кише
Тамо где божјак један бди
Пред њим скидох копрену
И одстајох десет вечности самоће
Донете у мој лик
За искру лепоте која живљаше
У мени најгрешнијој
Од свих
Собом видех огањ
Прве ватре
И таму сву
Којом нико довољно љубљен
Није био
Собом распета
Тек трен један
Живим

ДАЉИНА КОЈА НЕСТА

Све моје смрти
И сва моја лица
Мишљена даљином које неста
Припадају њему
Земља нераздањена
На великом тргу
Пред његовим ногама
Скривено благо сам
Просула
И ничега се више
Не сећам
Сем да су кише дуго
Прашину
Са мене спирале

ПРИСУСТВА

Травка између два камена
Сумња између два дана;
Падам дубље од понорне сенке
Вичем: Мој сан се завршава овде
Сутра ћу тражити облик у здробљеном стаклу
разума
Ноћас верујем у своје лудило
У непомућено море
У нулу на вијузи несанице?

КИШЕ

Биле су магле пре великих киша
Река пуна муља
Поглед ми се ледио
Док сам седела на обали
Донеше ми венац
Пребацих га преко рамена и заспах мутно
Шума се сагибала
Руке су одлазиле и враћале се
Слике су надрасле повучену линију
И пуниле долину новим кишама
Пробудила сам се на другој обали
На листу јутра смешила се кап росе
Подигох се
И падох између два таласа
Венац остаде на повијеној грани
Као белег знани у незнаном
Ивицом обале сенке вуку црну мрежу
Под мостом
Гомила пали ватре

ВРЕМЕ КОЈЕ СУ ЗВАЛИ

Сретоше ме Викали су:

Живот

Живот!

Дадох реч да ћу ћутати Помакоше се

Прођох и би ми грко и тескобно

А они

Потрчаше према воћњацима

Док је у котлини седела

Горчина

Подвијених ногу

Дошло је вече Време које су

Звали изванредним

Живот

Живот!

Било је опако

Непревазиђено Вапај

Који

Одвлачи поглед у тмину

Зарања оштрицом

Свлачи

СЛИКЕ – ЛИКОВИ

Под небеском мрежом
Глас ми је окрњен
Невидљивим криковима
Мртве животињице
Све мање бојазни од живих
Све мање страха од смрти
Обманута дахом у коме јесам
Дозвана местом у коме нисам
Непозната себи
Разбијам сумануте ликове хаоса
Са растргнутим ткивом живота
У мојим рукама
У замршеној основи свемира
Где стојим непробуђена
Слушајући лом земље под ногама
Кликтање понора у небесима
Свет у гласовима корења
Мој крај у бескрајном мировању
Приближавам се
Великој тајни
Ја која сам сопственим крицима
Облепила зидове на местима
Где су се показале пукотине
За време великих потреса који су се дешавали
У спољашњем свету
Рад који не пружа готово ништа

Овде у овој мојој гробници
Налазе се ликови
Понекад здружени у један
Гледају према великом платну
На коме устремљена змија пружа жалац
Да сам ја та која треба
Да им отвори врата хаоса
Мени је одређено да ћутим
Пре него што се одлучих
Да жртвујем моју кожу
Кроз пукотине
Улазили су куси и репати све до патуљака
Са којима је требало ратовати
Не показујући страх који сам осећала
Све док не бих угледала
Како напуштају ово место
Одређено временом
У прастаром лику немог посматрача
Што супротном страном
Стену у мислима држи

ИЗА

Померањем границе свести
Поклањам дан
Који нисам запамтила
Спотичући се
Мраком прагова
Очигледне стварности
Између овог неба
И ове земље
Из чије утробе чујем кораке
У потмулој звери
Привезане за моју ноћ
Неутаживе глади
И трајне узнемирености
Иза овог зида
Који има нешто
Од
Збиље и сна

ТРАГОВИ НА ЗИДУ

Зидови нису мртви
Нити су тврђава
Насељени су сенкама из нас самих
Зидови чувају сенке
И трају
А када би изrekli истину:
Шта би било
Са нашом истином?

ИЗМЕЂУ

Пролазим између два огледала
Стравично лепа
У белом огртачу
И црним сандалама
Хоћете ли ме препознати
Обучену у свој удес
Или ћете окренути главе
Заборављајући
Колико сам ближа бесконачном
Од ствари које видите

ЖИВИ РУБ

У сну који ниси била
Дубином таме измери раздаљину
До очију којих немаш
Под златном полугом

И једном за увек запамти
Да разликујеш зид од зида
И висину са које падаш
Од тела одвојена
И биваш
Живи руб мртвог предела

ПРОБУЂЕНА РЕКА

Пробудила сам реку
За трептај који беше дух дубина
Чинило ми се да ће ме затрпати
Лишће старих шума
Кроз које још увек гледају преци
Усправним пределима мог живота
Тајна о којој не знам ништа
Чак ни то да ли је
Тајна или нешто сасвим друго
Дели ме од свега у коме јесам
И свега где ме нема

*

*

*

Ноћас усних језеро пуно белих љиљана
С њима причах кад језером прође
Неко мени непознат
Из сна изађох на обалу
И лицем у лице сретох се с њом
А у оку до громадне сузе
Ничега не беше
Путем мишљах: ко је он
Заморена
Усних белину глечера
И ниједна сенка не додирну
Облик мог сна

*

*

*

И стајох у пећини
И видех мреже од крви
На стубовима костију

И видех зрно соли у великом котлу
Где ври вода без ватре икакве

И видех језеро пуно црвених риба
Где све беху једнооке
Свака стара колико језеро

И стајох у пећини
И видех бистру воду под стеном
Потом се умих водом бистром
Отворише се врата од бакра
И не знадох да не видим

БУДИШ МЕ

I

У ноћ надошлу
Море дубоко
Под пламеном горуће земље
Слуђени да се сместимо
У избељену кост
Преко недирнутог сјаја
Високи талас
Слепу ме промеће
У тебе
Засвођеног у златни свод

II

Ти будиш ме
Уснама прозоблим
Давнином
Иза мојих ледених брегова
Где нико никога не чека
Самотна заборављам да хоћу
Будна да осванем
У твоје године
Што надвисују
Нож времена

III

На рубу
Очи
Ноћ без острва
Пије море
Изгубљене руке
У кругу заборава
Кољу се таласи
Вијугом несанице
Дрхти море
У чаши земље
На поду
Сенке
Около ватре
Измирене страхом
Дуже од пламена
На челу
Твоји путеви
Затворени гласови
Ископнелих вода
На прагу
Бескрајна ноћ

ИЗМЕЂУ ДВЕ НОЋИ

Слепе сенке
Ударају у прозоре
У чувара на вратима
У ред земаљски
Усковитла се страх
Преко измерене тишине
Уздрхтах испод девет мрежа
Девет завеса
Између две смрти
Нежно се осмехнух
У дивље цветове
У варнице живота
У челично око
Страшне ватре пламсају
Између две ноћи
Ваше руке моје руке
Пливају преко црних вода
Преко двоструког моста
У белим стубовима усијања

ИСПОД ВРЕМЕНА

У шпиљи времена
Зажелела сам се високих гребена
Испод којих клечи разум
Одевена у иње
Опијам се стрепњом
Далека у затвореном окну
Чујем кораке
Преко снежних брда
Оних што сломише мач
О зло
И сад се враћају
У пламену

*

*

*

Понорно
И поморно говорење
Једног бунила које је одјекнуло
Налетевши на камена врата
Иза наших перјаних јастука
Тачно у поноћ
До јутра се губисмо
Дочекасмо се на ногама воденог точка
И окитисмо нага лица
Пловна острва

ЗАЧУЋЕНА

Илазим из својих даљина
Од зачућености никако да се
К себи вратим
Час бројим згужване крпе
На конопцу дана
Час подножјем црних шума
Трагам за својом одлуталом сенком
Налик цвету пресахлих вода
У пустарама затичу ме ветрови
Око мене махнити гласови
Још бешњи ветрови
Развлаче ме и разносе
Ломи се земља
За мном остаје отворена сенка
А не знам
Која од нас две
Ближе истини стоји

ЦРНО СЕМЕ

Небо затворено дахом
Који милује поноре
Испод две пећине
Одакле се дозивамо
Животом истребљених племена
И лиснатим рукама
Заустављамо срцбу
У време непокретно
Мраком ових наших путева
Пред слепим небесником
Сувишно клечим
Док на великом точку
Подигнутом изнад градова
Спаљују земљу
Мог пепела

ТРАЈЕМО

Ми што не узесмо
Ништа
Трајемо у шумовима
Који нису
Наша суштина
Склони ништавилу
Крунимо се и падамо
У нулу сједињени
Дишемо
Празни простор

САДРЖАЈ

КРИВЕ ТЕРАЗИЈЕ

- 9 I (Ни свемир у рађању)
- 10 II (Кад ноћ капке на земљу спусти)
- 11 III (Простире се тишина)
- 12 IV (Ево оних)
- 13 V (Нема тамо ни бедема)
- 14 VI (Топот племенитих копита)
- 15 VII (Са ума сишли умници)
- 16 VIII (Отишли су)
- 17 IX (Иза пет зидова)
- 18 X (Згрчена птица лежи на челу сунца)
- 19 XI (Смена је)
- 20 XII (Овде под сваким каменом)

23 ЗЕМЉА ЛУГ ДО НЕБА

ИЗА

- 29 Собом распета
- 30 Даљина која неста
- 31 Присуства
- 32 Кише
- 33 Време које су звали
- 34 Сlike – ликови
- 36 Иза
- 37 Трагови на зиду
- 38 Између
- 39 Живи руб
- 40 Пробуђена река

- 41 *** (Ноћас усних језеро)
- 42 *** (И стајох у пећини)
- 43 Будиш ме
- 45 Између две ноћи
- 46 Испод времена
- 47 *** (Понорно)
- 48 Зачуђена
- 49 Црно семе
- 50 Трајемо

Драгиња Адамовић
ЗЕМЉА ЛУГ ДО НЕБА

Издавач
Новинска, радио-информативна
и издавачка организација
СВЕТЛОСТ
Крагујевац
21. октобра бб

*

За издавача
МИОМИР ЧОЛИЋ

*

Рецензија
ДРАШКО РЕЂЕП

*

Коректор
БОРИСЛАВ ХОРВАТ

*

Штампање завршено
октобра 1977.

*

Тираж
500 примерака

*

Штампа
Графичко предузеће
НИКОЛА НИКОЛИЋ
Крагујевац
Микуша Гајевића 1

Народна библиотека Србије, Београд

ВРСТА ГРАЂЕ..... : монографска публикација,
текстуална грађа, штампана
ДРЖАВА ИЗДАВАЊА..... : Југославија, Србија
ГОДИНА ИЗДАВАЊА..... : 1978
ЈЕЗИК ТЕКСТА/ОРИГИНАЛА .. : српски (ћирилица) /
РАД ПОСЕДУЈЕ..... : публикација није
илустрована
АУТОР..... : [Адамовић, Драгиња](#) - аутор
НАСЛОВ..... : Земља луг до неба
ИМПРЕСУМ..... : Крагујевац : Светлост, 1978
ФИЗИЧКИ ОПИС..... : 50 стр., 20 цм
ЗБИРКА..... : (Завичајни песници ; 2)
UDK..... : 886.1/2-1
COBISS.SR-ID..... : 18478860

Дођељује

ДИПЛОМУ

Драгињи Адамовић,
песникињи за збирку песама
»Земља, луј до чеба«

СЕКРЕТАР.

J. Jovanović

Крагујевац,

6. III 1978.

ПРЕДСЕДНИК.

M. Stanić